genteus. ⁊ ꝑpter paupertatē pōt tolerari vt ſit ſtagneus. vt in. c. vt calix. de conſe. di. j. ⁊c̄.

De baptiſmo ⁊ eius effectu Rubrica.

Viſo de ſacramento euchariſtie quo nihil in ſacrificijs maius eē poteſt. ⁊c̄. de cōſe. di. ij. nihil. merito ſubijcitur de baptiſmo q̄ð eſt ſacramentū valde neceſſariū ſine quo nemo pōt ſaluari. j. e. maiores. de cōſe. di. iiij. c. firmiſſime. tractat̄ etiā de effectu huius ſacramēti. ⁊ ideo in rubrica ſubijcit̄ ⁊ eiꝰ effectu. ꝑducit enī tres effectus. nā remittit̄ culpa. item vitatur dānationis periculum ⁊ aperit̄ regnū celeſte. vt. j. eo. c. maiores. vbi latius dicam. ⁊ vide glo. de cōſe. di. iiij. c. ij. Super hac rubrica querit Inno. in quo cōſiſtit hoc ſacramentū baptiſmi. ⁊ in hoc reperiunt̄ tres opi. Quidā dicunt in ipſa aqua ⁊ ſic ſi aīal brutū biberet de aqua cōſecrata q̄ eſt in fonte videt̄ ꝙ biberet ſacramētū. de quo vide gl. j. q. c. j. detrahe. Secūda opi. ꝙ ipſa intinctio ſeu ablutio eſt ſacramētū ⁊ nō aqua in qua quidē intinctione duo reperiunt̄. ſ. actio ex p̄te baptizantis ⁊ paſſio ex p̄te baptizati. vnde ip̄a intinctio ſeu ablutio quatenus eſt paſſio ē ſacramētū baptiſmi ⁊ hanc opi. tenet magiſter ſentētiarum. Tertia opi. ꝙ character ipſe qui imprimit̄ aīe baptizate eſt ſacramentū. ip̄e vero Inno. dicit ꝙ ſicut in euchariſtia reperiunt̄ tria. vt in. c. cum marthe. ſ̄. ti. pri. ita in ſacramēto baptiſmi querū primū eſt ſacramētū tantū ⁊ nō res vt aqua abluens ſeu ipſa ablutio ſcðm ē res ſacramenti tm̄ vt remiſſio culpe ⁊ infuſio gratie. tertiū eſt res ⁊ ſacramentū. vt character qui imprimit̄ in animā baptizati. ⁊ eſt character q̄litas que habilitat ſeu diſponit animā ad ſuſcipiendam gratiā dei. de quo plene per Io. an. ſuper rubrica. de ſacra. nō iteran. ipſa ergo aqua verbo dei cōſecrata eſt ꝓprie ſacramētū. Et ex hoc infert̄ ad q̄ōnem. pone ꝙ aliquis baptizet̄ in flumine nūq̄d tota aqua fluminis ſit ſacramentum. Inno. ꝙ non ſed ſolum illa que tetigit baptizatū. ⁊ idē dicūt quidam in aqua que eſt in fontibus eccleſie vt ſola illa ſit ſacramētū que tetigit corpus baptizati. vnde ſi i fonte nō fuit aliquis ibi baptizatus nō eſt ſacramētum baptiſmi cū non ſit ibi aliqua aīa in qua poſſit ſacramentū habere ſuū ſignificatū. nam ſacramētū eſt ſacre rei ſignū. j. q. j. multi. Et pro hoc fac̄ alia opi. quā glo. ponit i. d. c. detrahe. que dicit ꝙ aqua intingens corpus baptizati īmediate incipit eſſe ſacramentū cū ꝑmiſſa forma verborū tangit corpus ⁊ īmediate poſtea deſinit eſſe ſacramentū. ⁊ ſatis videtur probabilis illa opi. Ex quo infert̄ ꝙ bibens ipſam aquam nō bibit ſacramētū. tu vide bo. text. in. c. ſabbato. de conſe. di. iiij. vbi dicit̄ ꝙ ſi i ſabbato paſcali vel penteco. ſ. quis velit ſumere de aqua fontium ꝑ deuotione ad aperſionē domꝰ hoc debet facere anteq̄ʒ infundat̄ chriſma. alioq̄ tamen bibunt de illa aqua nō tamē eſt neceſſarium ſ; eccleſia ex deuotione ꝑmittit. vt. ſ̄. dictū eſt. Ultimo q̄d ſit baptiſmus ⁊ vnde dicat̄ ⁊ p q̄ v̄ba fuerit inſtitutus. ⁊ de eius effectu. vide bo. gl. de ꝯſe. di. iiij. c. j.

Si quis. Breue eſt. vel ſic. Licet puer ſit ter merſus in aqua in nomine patris ⁊ filij ⁊ ſpiritusſancti. ſi nō ſit dictum. Ego te baptizo in noīe patris. ⁊c̄. nō eſt baptizatus. Nota primo iuncta gl. fi. ꝙ vbi aliq̄ v̄ba ſunt de ſubſtātia vl' forma ſubſtātiali alicuiꝰ actꝰ omiſſio alicꝰ v̄bi vitiat totū actū ſicͣ p; hic in omiſſione illoꝝ verboꝝ. ego te baptizo ⁊c̄. ſecus eſt vbi omitterent̄ aliqua verba que nō ſūt de ſubſtantia ſed de ſolēnitate. vtputa ſi preſbyter omitteret cathecīſmū vel ſalis impoſitionē vl' vnctionē quā facit in pectore ⁊ in fronte. Ex quo enī in aqua eū baptizauit baptizatus eſt puer. ſicut videmus ꝙ faciunt aliq̄n mulieres q̄n infans eſt in periculo mortis. nam eū baptizant ſimplicit̄ ⁊ omittūt alia v̄ba que ſūt de ſolennitate baptiſmi. ꝑ hoc de cōſe. di. iiij. in. c. mulieres. nec deb; reiterari baptiſmus. dic tñ ꝙ ſi poſtea infās ſupuixerit debēt ſuppleri ꝑ ſacerdotē ea que fuerunt omiſſa vt cathecīſmus ⁊ vnctiones ⁊ ſilia. pro hoc q̄ð no. hic glo. fi. ⁊ expreſſius hic abbas. Et ex his tangendo q̄ðlibet verbū huius. c. infero ad q̄ōnem q̄s poſſit baptizare. nā tex. hic dicit ſiq̄s. q̄ð verbū ē maſculini generis. dic tu ꝙ ꝓprie h̄ officiū ꝑtinet ad ſacerdotē. vn̄ de nc̄citate etiā inſtāte diaconꝰ baptizare nō d;. de ꝯſe. di. iiij. c. cōſtat cū duobꝰ ſe. tñ ſi de facto aliꝰ nō preſbr̄ baptizat tenet baptiſmꝰ ſiue baptizās ſit laicus ſiue maſculꝰ ſiue femia. vt i. c. j. i fi. de ſum. tri. ⁊ in. d. c. mulieres. tñ grauit̄ peccāt nō ſacerdotes vt dixi. vſurpātes ſibi h̄ officiū ceſſante nc̄citate. ꝑ h̄. j. q. j. in. c. q̄ð quidam. nec d; vt dixi reiterari baptiſmꝰ ex q̄ illa forma ſubſtantialis de q̄ hic fuit obſeruata. ſ; potuerūt ſuppleri ſolēnitates omiſſe vt ſ̄ dixi. Ex his dic ꝙ iſtud v̄bū ſiq̄s cōꝑhendit etiā femininū. nā maſculinū ꝯcipit femininū. l. ſi ita. ff. de leg. ij. ⁊. xvij. q. iiij. ſiq̄s ſuadēte. iūcto. c. mulieres. de ſen. ex. Scðo q̄ro ibi puer. q̄d in puella dic ꝙ idē. nā baptiſmꝰ ē generalis ⁊ ꝯpetit tā feminis q̄ʒ maſculis tā adultis q̄ʒ pueris. vt. j. e. maiores. Tertio q̄ro ibi ter imerſerit. nūq̄d ſit d̄ nc̄citate vt baptizandus ter imergat̄ in aq̄. Inno. hic dic̄ notabilit̄ ꝙ licet in verbis ſit tradita certa ⁊ ſubſtantialis forma vt hic nō tñ i fcð. ſola enī intinctio ē de ſb̄a. vnð ſufficit ꝙ baptizās effundat aquā ſup̄ baptizando quātūcūq̄ʒ modicā. nā q̄nq̄ʒ poſſet ꝯtingere propt̄ debilitatē baptizanti ⁊ grauitatē baptizandi q̄ non poſſet illū ſuſtētare manibꝰ ⁊ imergere ter i aq̄. Dic̄ tñ hoſti. tutū eē vt i verbis vel in facil obſeruet̄ cōſuetudo loci. ⁊ vide tu bo. tex. in. c. de trina. de conſe. di. iiij. vbi d; ꝙ loci cōſuetudo obſeruari p̄t licite ſiue fiat imerſio trina ſiue vnica. ⁊ ibi videas ſignificatū. Quarto q̄ro ibi i aq̄. q̄d ſi fieret i alio elemēto. vt i vino vl' alio liq̄re. dic ꝙ nō eſſet baptiſmꝰ q; elemētū aq̄ eſt de ſuba baptiſmi. vt i. c. nō vt apponeres. j. e. ibi innuit aſpſione ſalis. nā xp̄s mandauit in aqua baptizari. ⁊ ita fuit ip̄e baptizatus. ⁊ forte ad hoc deſignandū exiuit aq̄ de ipſius latere in paſſione eius. vt in. c. in quadam. ſ̄. tit. primo.

¶ Quinto quero ibi in noĩe. quid ſi diceret in no-
minib⁹ patris. ⁊c. vel in virtute patris. ⁊c. dic ꝙ nõ
eẽt baptiſmus ſm Inn. qꝛ plus importat in ſingu-
lari ꝙ̃ in plurali. nã denotat vnitatẽ eſſentie. Item
nõ licet variare formã ꝑ eccľiam traditaꝫ. ¶ Sexto
quero ibi ego nũquid illud ꝓnomẽ ego ſit de ſub-
ſtantia baptiſmi an ſufficiat dicere baptizo. ⁊c. glo.
ij. hoc tãgit. ⁊ cõis opi. ẽ ꝙ nõ ſit de ſubſtantia qꝛ in
telligiť ſub alijs verbis. dicit tñ gl. in. c. multi. de cõ
ſe. di. iiij. ꝙ nõ debet omitti ſi tamẽ omittiť tenet ba
ptiſmus. ⁊ hec opi. bona. ⁊ qꝛ aliqui tenent hoc eſſe
de ſubſtantia ꝓ̃cauendũ eſt a principio vt iſtud pro
nomẽ ego exprimať. ¶ Septimo quero ibi bapti-
zo te. quid ſi diciť baptizo te in noĩe xp̃i ⁊ patris ⁊ fi
lij. ⁊c. quidã vt refert Inno. dicũt ꝙ nõ ẽ baptiſm⁹
ꝓpter omiſſionẽ forme ſubſtãtialis niſi forte ĩ vna
ꝓuincia cõſuetudo aliud haberet. Et nota bñ hoc
dictũ. vult eñi ꝙ vna ꝓuincia põt vti alia forma ꝙ̃
ſit hic expreſſa dũmodo in ſubſtãtia ſit iſti eq̃pollẽs
Ponit exemplũ in calabria ⁊ dicit ꝙ papa innocẽti⁹
approbauit illoꝝ cõſuetudinẽ ⁊ eis cõceſſit vt in fu-
turũ poſſint ita facere. ſecus dicit vbi in vna ciuita-
te vel in plurib⁹ qꝛ nõ ẽ ita iuſtus error in vna ciui-
tate ſicut in vna ꝓuincia. Itẽ nõ eminet tm̃ ſcanda
lum ſm Hoſti. ⁊ cõcludũt Inno. ⁊ Hoſti. ꝙ eccleſia
romana debet quãtũ poteſt ſine tamẽ violatione fi
dei tolerare ritus ⁊ cõſuetudines aliaꝝ ꝓuinciarũ
vt grecorũ ⁊ aliorũ xp̃ianoꝝ vt facilr⁹ redeant ad fi-
dem integrã. ⁊ his rõnib⁹ papa ſuſtinet grecos ſa-
cerdotes in matrimonio. vt in. c. cum olim. de cle.
cõiug. ⁊ in. c. nicena. xxxi. di. Item iudeos ⁊ paga-
nos cõtrahentes in ſecundo gradu. vt in. c. gaude
mus. de diuor. Et ſic bene ⁊ ſingulariter nota ꝙ cõ
ſtitutio pape nõ extendiť ad illos habentes cõſue-
tudinẽ ꝯtrariã. ꝓ hoc vide bo. glo. xxi. di. in. c. i. ĩ fi.
¶ Octauo quero ibi te. quid ſi omittať illud ꝓno-
men te. cõiter teneť ꝙ ille nõ eſt baptizat⁹ qꝛ nõ ap-
paret quid iſte baptizet. ¶ Vltimo quero ibi in no
mine patris. quid ſi dicať in noĩe trinitatis vel ĩ no
mine chriſti. hanc q̃õnem ponit glo. pe. ⁊ dicit ꝙ te-
net baptiſmus. qꝛ olim ſic baptizabanť hoĩes. vt in
c. a quodã. de cõſe. di. iiij. doc. hic cõiter tenẽt oppo
ſitũ qꝛ hodie fuit ĩmutata illa forma. vt patet in hoc
tex. ⁊ hoc tene mẽti. quedã tangit hic Inn. ad mãꝫ
facientia. vide ꝑ te. ⁊ ꝑ ꝓ̃dicta expedite ſunt glo.

De quibus. Breue eſt ⁊ hoc intẽ
dit. Si ꝓbabiliter du
bitatur an quis fuerit baptizat⁹ põt bapti-
zari forma hic expreſſa. ¶ Nota ꝙ vbi dubitať an
ſolennitas debita interuenerit dꝫ in dubio reitera-
ri. ad hoc de cõſe. di. i. ſolẽnitates. ⁊ q̃õ hic diciť de
baptiſmo ꝓcedit etiã de cõfirmatiõe ſeu de chriſma
tione ſm doc. Itẽ dicerem in omnibus alijs ſacra-
mentis nõ iterabilib⁹ eadẽ rõne. ¶ Itẽ nota caſuꝫ
in quo ſacramentũ cõfertur ſub conditione. hec ta
mẽ nõ eſt ꝓprie cõditio cũ ſit de ꝓ̃terito. non eñi ſu
ſpendit actũ qꝛ certum eſt nature vtrũ fuerit bapti-
zatus. vt no. in. l. cum ad tp̃s. ff. ſi cer. peta. ¶ Vlti
mo quero in quo dubio ꝓcedit iſte tex. doc. inſtant
ſed finalis ⁊ vera cõcluſio eſt ꝙ ꝓcedit tam ĩ dubio
facti ꝙ̃ iuris. ⁊ primo pone exemplũ cũ reperiť in-
fans expoſitus ſine ſigno baptiſmi. nam dubiũ cõ-
ſiſtit in facto. De ſecũdo poſſunt poni multa exem-
pla ex notatis. ſ. c. proxi. puta ſi fuit dictũ baptizo
te in noĩe xp̃i. nam in iure dubitať an iſte ſit bapti-
zatus. ideo poteſt baptizari ſub iſta forma de q̃ hic
¶ In glo. fi. in fi. dic ꝙ iſta q̃õ nõ ꝓcedit ad tex. re-
lata. qꝛ ex quo ꝓ̃mittit ꝓteſtationẽ ꝙ nõ intẽdit ba-
ptizare ſi erat baptizatus non põt dici ꝙ imprimať
nou⁹ character. Itẽ ſine illa ꝓteſtatione tene ꝙ nõ
imprimiť nouus character ſi iterũ quis baptizeť ꝗ
tm̃ ſit reiteratio in facto. ar. in. c. in geneſi. de elect.
nam dominiũ alicuius rei nõ poteſt haberi ampli
us ꝙ̃ ſemel ⁊ bis haberi nõ poteſt. vt in. c. inter di-
lectos. de fi. inſtru. multo fortius hoc eſt dicendum
in charactere. ⁊c.

Maiores. Hoc dicit vſq; ad. §. veruꝫ.
Sacramẽtũ baptiſmi vtili
ter cõfertur paruulis licet nõ credant nec
intelligant ⁊ remittitur eis peccatuꝫ originale. ⁊ di
uiditur tota decre. in duas ptes. primo ponit exor-
dium ꝓbans magnas q̃ões maxime fidem tãgen
tes referendas eẽ ad papã. ſecũda ibi in quibuſdaꝫ
ponit ep̃lam que quattuor habet ptes ſicut quattu
or ſunt q̃õnes. ſecũda ibi verum. tertia ibi ꝗ adhuc
quarta ibi. item queritur. prima ſubdiuidiť. ꝓ̃mo
ponitur hereticorũ obiectio duabus auctoritatib⁹
munita. ſecũda ibi ad id ipſius ſoľ. tertia ibi ceterũ
auctoritatibus rñdet. ¶ Nota primo ꝙ magnaruꝫ
cauſaꝝ deciſio reſeruanda ẽ ſoli ap̃lice ſedi. pro h
c. vt debitus. ſ. de appella. ⁊ c. q̃uis. de elec. lib. vi.
hinc eſt ꝙ nemo citra papã põt ferre ſñiam ſuꝑ de-
poſitione ep̃i. iij. q. vi. accuſatus. ⁊ c. q̃uis. ⁊ c. ij. d
tranſla. prela. ⁊ ꝓ̃ſertim ſi talis cã attingit articulos
fidei vel ſacramẽta eccľie. hic enim agebať de ſacra
mentis eccleſie. Et ex hoc ⁊ ex tex. infero ſolũ papã
poſſe cognoſcere ⁊ decidere cauſas fidei ⁊ ſacramẽ
toꝝ eccleſie. In cõtrarium tamẽ facit glo. in. c. ana-
ſtaſius. xix. di. que videť velle ꝙ papa in cã fidei dꝫ
cõgregare cõciliũ ⁊ in tali cauſa cõciliũ eſt ſupra pa
pam. ⁊ ſic aliqui ruditer intelligentes illã glo. aper
te veniunt cõtra iſtũ tex. vnde dic ꝙ regulariter ſo-
lus papa poteſt decidere cauſã cõcernentẽ fidem ⁊
ſacramẽtũ eccľie. vt ꝓbať hic ⁊ in. c. hẽ fides. xxiiij.
q. i. ad. c. anaſtaſius dic ꝙ ibi papa voluit decidere
cõtra aliq̃õ ſtatutũ ꝑ eccľiam. q̃õ nõ poterat ſine cõ
cilio qꝛ vbi in cauſa fidei cõſtat de iudicio toti⁹ eccle
ſie papa nõ poteſt aliquid decernere cõtra ſtatutũ
eccľie. qꝛ poſſet papa eẽ hereticus ⁊ ſic errare ĩ fide.
xl. di. ſi papa. ſed tota eccleſia errare nõ poteſt. vt i
c. a recta. ⁊ ibi bo. glo. xxiiij. q. i. ¶ Secundo nota
ꝙ xp̃s orauit ꝓ Petro vt non deficeret eius fides.
Ex quo inferť ꝙ fides chriſtiana deficere nõ poteſt
qꝛ nõ eſt preſumendum ꝙ xp̃s fuit fruſtrat⁹ labijs
ſuis. ¶ Sed cõtra hoc oppo. xp̃s orauit pro Petro
ergo ſequiť ꝙ ſucceſſores Petri nõ poſſent errare.
q̃õ tamẽ eſt falſũ. nam papa põt peccare. vt ĩ. c. alio
rum. ix. q. iij. ⁊ poteſt eẽ hereticus. vt in. d. c. ſi pa-
pa. Itẽ poteſt eẽ ignarus adeo ꝙ propter inſuffici-
entiam põt reſignare papatũ. vt in. c. i. de renunci.

ti.vj.ergo rō littere nō ↄcludit vt propter oratiōez
xp̄i factam in ꝑſona petri ſit recurrendū ad papam
in cauſis arduis. So. dicunt hic docto. ꝙ xp̄s ora-
uit ꝓ petro ⁊ ſucceſſoribus ſuis vt nō deficerēt tam
in fide ꝙ̄ in moribus. naz ſucceſſores in fide ⁊ mori-
bus erant ſalui nec errabāt in fide. Ad id qđ dicit
de hereſi rn̄dent ꝙ orauit ꝓ petro ⁊ eccleſia. ego ali
ter dicerem ꝙ quēadmodū ptās tradita petro fuit
ſibi tradita in ꝑſona eccl'ie ſed ſibi tāꝙ̄ capiti. vt no
tabiliter probat in. c. qđcunqꝫ. xxiiij. q. j. ⁊ in. c. ita
dn̄s. xix. di. ita xp̄s orauit ꝓ petro. i. ꝓ tota eccleſia
in ꝑſona petri ꝫ ꝓ petro p̄ncipaliter tanꝙ̄ ꝓ capite
vt nō deficeret fides petri. fides autē petri eſt fides
vniuerſalis eccleſie ⁊ iō directe ↄcludit ꝙ eccleſia
tota errare nō poteſt quin ſaltem remaneat in vno
⁊ ita ꝓbat ꝑ Aug. ⁊ eſt tex. cū glo. notabilis. in. d.
c. arrecta. xxiiij. q. j. ſed q2 papa eſt caput huiꝰ eccle
ſie ⁊ preſumit omnibus ſanctior ⁊ doctior. xl. di. c.
j. ideo ad ipſū ē recurrendū in cauſis maxime ardu
is. q2 de facili nō poteſt totā eccl'iam ↄgregare du-
bio maxime exiſtente. ⁊ vide glo. no. i. c. ꝗuis. xxj.
di. que dicit ꝙ vbi ſūt boni xp̄iani eſt romana eccle-
ſia. vnde poſt mortē xp̄i fides remanſit ſoluz apud
beatā virginē ſic pōt ↄtingere qđ abſit ꝙ apđ vnū
ſolū dūtaxat fidelē licet feminā poſſet conſiſtere re-
cta fides. ¶ Nota tertio in. §. quibuſdam. ꝙ lex mo
ſaica nō eſt ſeruanda cū euāgelio nec circūciſio cuz
baptiſmo. vnde baptiſmus ſucceſſit circumciſioni
nō aūt ↄcurrit cū circūciſione. ¶ Itē no. ꝙ baptiſ-
mus competit cuiqꝫ ſine diſtinctione ſexus vel eta
tis. Item not. hoc apertū ꝙ in lege diuina etiā ma-
ſculinū ↄcipit femininū ita apte arguit hic tex. naz
xp̄s dicit niſi quis renatus fuerit. ⁊c. ⁊ dicit ꝙ ꝑ hoc
includere voluit maſculos ⁊ feminas. nō ſolū ergo
in lege humana maſculinū ↄcipit femininū. l. ſi ita
ff. de lega. ij. ⁊ in. l. j. ff. de verbo. ſig. ⁊. xvij. q. iiij. ſi
qs ſuadente. iuncto. c. mulieres. de ſen. ex. ſed etiā
in lege diuina vt hic. qđ tene menti. ¶ Itē nota du
os effectus circūciſionis antique. nā tollebat pec-
catū ⁊ euitabat dānationis ꝑiculū. ſed per hoc non
poterāt ꝑuenire ad regnū celeſte. Baptiſmꝰ vero
habet tres p̄ncipales effectus. primꝰ inducit remiſ
ſionē peccatoꝝ. ſecūdus tollit dānationis ꝑiculum
tertius apit regnū celeſte. ⁊ dic quarto ꝙ infundūt
gratie ⁊ virtutes in ip̄o baptiſmo. vt. j. in ver. illud
⁊ in cle. j. de ſum. tri. in fi. dic etiā clarius ꝙ per ba-
ptiſmū dimittit nedū peccatū ꝫ etiā oīs pena pecca
ti. ita ꝙ ſi infidelis adultus hodie baptizaret ⁊ ili-
co decederet nō ſentiret etiā penaz purgatorij. vt ē
tex. Aug. notabilis de pe. di. vij. c. fi. exemplū i la-
trone cui credenti ⁊ tunc baptizato baptiſmo flami
nis fuit dictū. Amē dico tibi q2 hodie mecū eris in
paradiſo. vt in. d. c. fi. Itē nota ꝙ diſpoſitio habēs
plures orationes dꝫ vniformiter intelligi vnde cau
da nō eſt ſeparanda a capite vt ad aliud referatur
p̄ncipiū ⁊ ad aliđ finis. ⁊ ad ꝫ notabis iſtū tex. i. v.
fi. iuncta glo. in ver. auctoritas. ¶ No. ibi ſm ↄez
vſum loquēdi tex. ſatis notabilē ꝙ etiam verba ſcri
pture diuine intelligunt ſm ↄem vſum loquendi.
c. ex litteris. j. de ſpō. vt. l. labeo. ꝺ ſepul. lega. Itē
ꝙ verba apta ad habitū ⁊ actū referunt ad habitū
ſolū qñ ſubiecta materia hoc expoſtulat ⁊ ſic nō po
teſt quis redargui de ineptitudine loquēdi. exem-
plum ſi dico titius comedit licet actualit non come
dat tamē verū ē dicere ꝙ comedit referēdo ſermo-
nē ad aptitudinē ⁊ nō ad actū. aptus ē eni comede
re. Et idē dicendū eſt in ſtatutis ⁊ alijs diſpoſitioni
bus. ¶ Ultimo nota in ꝫ principio ꝙ etiaz ꝑuulis
virtutes infundunt in baptiſmo. ⁊ hec opi. hodie
eſt approbata in cle. j. in fi. de ſum. tri. ¶ Seqtur. §.

¶Uerum.

Originale peccatū qđ ſine ↄſen-
ſu ↄtrahit remittit in baptiſmo
etiā nō ↄſentienti vt ꝑuulis ſecꝰ de actuali. q2 ſicut
nō ↄmittit ſine ↄſenſu ita nō relaxat. h. d. vſqꝫ ad
. §. ſed adhuc. ¶ Nota primo ꝙ etiā in ↄcernētibꝰ
aīam in lege diuina licitū ē arguere a ſili dūmodo
det oimoda ſimilitudo in eo in quo fit ↄparatio.
alś argu. a ſimili corruit vt hic. de quo vide qđ no.
Io. an. in. c. nō pōt. de p̄ben. li. vj. ⁊ qđ no. i. c. trāſ
lato. de ↄſti. ¶ Nota duplex eē peccatū. ſ. origina
le ⁊ actuale. ⁊ ꝙ actuale nō ↄmittit ſine ↄſenſu. nā
peccatū adeo ē voluntariū vt nullo modo ſit pecca
tū niſi det voluntas peccādi. nā peccatū ē volūtas
ↄſequēdi qđ iuſticia vetat. de quo dic vt pleniꝰ ha
betur. xv. q. j. in princi. ⁊ dicit actuale q2 ip̄o actu ⁊
facto ↄmittit. nā impoſſibile ē quē peccare ſine fa-
cto ſuo. Originale vero dicit qđ ↄtrahit ab origi
ne. ſcꝫ cum aīa infundit in corpe. vnde ſcias pꝰ In
no. hic ꝙ in aīa pueri reperiunt tria. ſ. pronitas ad
peccandū. ⁊ hec ↄtrahit ex carnis corruptiōe. nā
ꝑ peccatū primorū parentuz caro humana fuit cor
rupta. vnde dicit canon ꝙ oīs etas ab adoleſcentia
ꝓna eſt ad malum. xij. q. j. oīs etas. ¶ Scđm eſt ꝗ
dam macula ſeu ſordes quā ↄtrahit aīa in infuſio
ne ad corpus ꝑ immixtionē carnis corrupte. ¶ Ter
tiū eſt reatus ſeu debitū pene eterne qđ quidem ſe
quitur ex ſecūdo. nam ꝓpter illā maculā ↄtractaz
primi parentis cū poſteritate ſua fuerunt deputati
huic pene eterne. ¶ Sed dubitat qđ ex iſtis tribuſ
dicat peccatū originale. magiſter ſn̄iarū plene ꝓſe
quit. ſcđo ſn̄iarū di. xxx. ⁊ ibi ↄcludit ꝙ illa proni
tas ad peccādū ſit peccatū originale. qđ non placet
Inno. q2 ſequit ꝙ ꝑ baptiſmū nō dimitteret pecca
tum originale cū poſt baptiſmū remaneat ip̄a ꝓni
tas ad peccādū. vt in. d. c. oīs etas. ⁊. c. ſepties i dic
de pe. di. iij. dicit ergo ip̄e teneri ↄiter ꝙ illa macu
la ſeu ſordes ſit peccatū originale cui ē annexa illa
ꝓnitas ad peccādū. vñ licet tollat illa macula remā
net tñ pronitas ꝓpter corruptionē carnis. ⁊ ſic in-
telligit illa auctoritas Auguſtini. dū dicit ꝙ per ba
ptiſmū tollit peccatuz originale reatu ⁊ nō actu. i.
tollit ille reatus ꝗ priuabat hoīez viſione dei ſed re
manet improprie tñ i actu q2 remanet illa pronitas
ad peccādum. dicit etiā Augꝰ. ꝙ iſti qui carēt viſiōe
dei decedētes ſine baptiſmo mallēt ſic eē ꝙ̄ nō eſſe
Et hoc facit ad ſolutionē vnius ↄtrarij. nam vide
tur iniuſtū vt ꝑuulus qui nullū peccatū ↄmiſit de
cedēs ſine baptiſmo puniat. Sol. carētia viſionis
dei nō ē proprie pena ſed propt iobediētiam p̄mo
rum parētū deus nō vult eis ↄicare beatitudinez

ſuā.nō autē imponit eis penā actualē.⁊ iſto reſpe-
ctu pena iſtorū puuloꝝ dicitᷣ minīſſima.vt in.c.rege
nerante.de ↄſe.di.iiij.q̄nimo de⁹ facit eis gratiam
eos creando.q꞉ ſm̄ illā auctoritatē Aug.iſti volūt
magis ſic eē q̄ꝫ nō eē.⁊ idē no.gl.in.d.c.regeneran
te.Cōclude ergo ꝙ p baptiſmū tollitur illa macula
ſeu ſordes aie ⁊ p cōſequens tollitᷣ ille reatus. Itē
illa pronitas ad peccandū debilitatᷣ maxime p⁹ ſa-
cramētū cōfirmationis.nam per chriſmationē ſeu
cōfirmationē chriſtianus ↄfirmatᷣ in fide ⁊ efficitur
fortior ad reſiſtendū diabolo ⁊ cōcupiſcētijs carna
libus.vt in.c.j.de cōſe.di.v.⁊ adde iſtis glo.not.in
c.ij.de cōſe.di.iiij.quā oīno vide.

Sed adhuc. Licet in baptiſmo dimit
tatur originale peccatū
paruulis qui tñ ↄſentire nō pñt in adultis tñ amen
tibus vel dormientibus qui nō ↄſentiūt baptiſmo
nō dimittitᷣ actuale.⁊ idē etiā nec originale. ſecūda
pars ibi ad hoc. ¶ Nota ꝙ nūq̄ꝫ quis liberatur ab
vno peccato q̄n liberetᷣ ab oībus.q꞉ deus nō nouit
opus impfectionis.Ex hoc infero ꝙ ↄſitēs aliqua
ex ſuis peccatis vel etiā oīa ſi diſpoſitus ē in aliquo
peccato iacere a nullo in veritate abſoluitᷣ recte. q꞉
peccata ex pte nō dimittuntᷣ p rōnem ſſe. ⁊ vide qḋ
le.⁊ no.in.c.qḋ quidā.de pe.⁊ re. ¶ Secūdo nota
ꝙ pena originalis peccati nō eſt niſi carentia viſio-
nis dei.Ex quo infertᷣ ad id qḋ dixi in p̄cedenti.§.
qḋ paruuli decedētes ſine baptiſmo nō patiuntur
aliā penā niſi ꝙ carēt viſione dei illa tñ pena maxi-
ma ē.vt in.c.firmiſſime.de conſe.di.iiij.lꝫ reſpectu
pene actualis dicatᷣ mitiſſima.⁊ ſic ↄcordat text.i.d
c.regenerante.ea.di.⁊ ob h̄ dixit Aug.ꝙ damnati
ad ppetuos cruciatus mallent eē cū illis cruciatib⁹
⁊ videre deū q̄ꝫ extra cruciat⁹ ⁊ carere viſione dei.
quaſi innuat ꝙ carentia viſionis dei eſt in ſe maior
pena q̄ꝫ ſit cruciat⁹ ille quē dānat⁹ ſuſtinet in infer-
no.imo iſta carentia dicitᷣ grauiſſima pena dānat⁹
tñ in inferno habet vtrāq̄ꝫ penā q꞉ caret viſiōe dei.
⁊ tñ patitur alios cruciat⁹. Itē no.ꝙ abijciendus ē
iſte intellect⁹ ex q̄ ſequitᷣ quedā cōtrarietas ſeu que
dā repugnātia.⁊ no.modū arguendi.facit.c.ſollici
tudinē.de appel.⁊.l.vbi repugnātia.ff.de reg.iur.

Item queritur. Hoc dicit vſq̄ꝫ ad
finē. Amentes vel
dormientes baptizati ſi ante dementiā vł dormitio
nē baptizari volebāt characterē ſuſcipiūt al's ſecus
coacti vero cauſatiue ſuſcipiunt.hoc dicit vſq̄ꝫ ad fi
nē.pmo ponitᷣ qḋ.in ſcḋa ibi.ſunt aūt. quorūdam
opi.in tertia ibi ſed opponitᷣ.illi q̄ōni opponit.in q̄r
ta ibi proptᷣ qḋ.opinionis veritatē exprimit.in q̄n-
ta ibi dormientibus.pncipaliter q̄ōnē ſoluit. ¶ No
ta primo alienū fore a religione chriſtiana vt infide
les cōpellantᷣ ad fidē ſuſcipiendā.cōcor.c.ad fidem
xxiij.q.v. ¶ Nota dr̄iam inter vim p̄ciſā ⁊ cōditio-
nalē.nā vis p̄ciſa impedit impſſionē characteris ſe
cus in cōditionali.rō eſt q꞉ pmo caſu potius dicitᷣ
quis pati q̄ꝫ agere.c.facris qḋ me.cā. exemplum ſi
q̄s ligatus manib⁹ ⁊ pedib⁹ inuit⁹ baptizaretᷣ.ſed in
vi cōditionali eſt volūtas lꝫ coacta. Et ex h̄ ⁊ ex tex.
no.ꝙ coacta volūtas volūtas ē lꝫ n̄ ſit abſoluta. Et
h̄ infertᷣ ꝙ in actu in q̄ requiritᷣ abſoluta voluntas
vt in mr̄imonio vbi requiritᷣ oīmoda libertas.vt.c
cū locū.de ſpon.coacta volūtas nō ſufficit q꞉ nō eſt
abſoluta volūtas.⁊ vide qḋ dixi in.d.c.cū locum.⁊
tene menti. ¶ Itē no.ꝙ q̄s pſumitᷣ pdurare i eodē
ↄſenſu.allegās ſ volūtatē mutatā hꝫ pbare.ff.de
pba.cū qui. Itē no.caſū in q̄ demēs vel dormiens
pōt baptizari q̄ſ.ſ.ante dementiā vel ſomnū erat i
pposito baptizandi. ¶ In glo.in.v̄.ↄditionaliter.
ibi Jo.dixit ꝙ nō cogeretᷣ.⁊ h̄ tenuit hic ⁊ in.c.vbi
iſta.lxxiiij.di. ſ doc.videtᷣ cōiter tenere ↄ̄triū.pro h̄
facit iſte tex.nā quēadmodū ſuſcipiens baptiſmū
p vim cōditionalē cōpellitur ad obſeruantiā fidei ⁊
ipſius ſequelam.vt hic ⁊ in.c.de iudeis.xlv.di. ita ⁊
ordinē ſuſcipiēs dꝫ cōpelli ad obſeruantiā ordinis
⁊ ſequelā ipſius.⁊ erit hic caſus in quo metuꝫ paſſo
nō ſuccurritᷣ p actionē qḋ me.cā.rō q꞉ ↄ̄ impſſionē
characteris cū ſit indelibilis reſtitutio fieri non dꝫ
nec pōt maxime cū iſte poſſet dici inuitat⁹ ad melio
ra.vt no.in ſili in.c.cū dilectus.qḋ me.cā.⁊ vide p
Hoſ.in ſumma.de eta.⁊ qua.§.circa hanc.⁊ duob⁹
.§.ſe.ſi tñ iſte habuiſſet vxorē poterit matrimonio
licite vti.q꞉ nō potuit ordinari in p̄iudiciū vxoris.
etiā ſi vxor nōdū fuiſſet cognita.ar.coꝝ q̄ no.gl.de
voto.li.vj.c.j. ¶ In glo.in.v̄.pdurare.no.bñ iſtā
gl.⁊ q̄ōnem quā ponit quia quotidiana eſt.

Debitum. Nemo poteſt ſeipſuꝫ ba
ptizare etiam inſtāte ne-
ceſſitatis articulo.cōis diuiſio. ſcḋa ibi re-
ſpondemus. ¶ No.primo ꝙ vbi aliq̄ reqruntᷣ ad
ſbam act⁹ niſi illa interueniant nō tenet act⁹ etiaꝫ ſi
ex nccītate ſolēnitas ſeruari nō poſſit.Ex quo infertᷣ
ꝙ neceſſitas nō facit deficere ſolēnitatē ſubſtātialē.
qḋ no. ¶ No.ſcḋo ꝙ in baptiſmo q̄s dr̄ renaſci. q꞉
pmo fuit natus carnaliter nūc v̄o renaſcitᷣ ſpūalit.
Et ex h̄ infertᷣ ⁊ ex text.ꝙ iſta generatio ſpūalis de-
bet imitari naturā ſeu naturalē generationē inq̄ꝫ-
tum pōt.vñ ſicut in generatiōe naturali q̄s nō pōt
ſeipm̄ generare ſ requiritᷣ ali⁹ q̄ generat ita ⁊ in iſta
ſpūali regeneratione.Et ex h̄ ego crederē ꝙ nemo
pōt aliū baptizare vel ipm̄ de ſacro fonte leuare q̄n
poſſet eē patᷣ ſu⁹ carnalis.⁊ ſic ꝙ p̄cedat baptizādū
in plena pubertate.i.ꝙ ſit maior.xviij.annis.ſicut in
ſili dicim⁹ in adoptiōe legali q꞉ oportet ꝙ adoptās
excedat adoptatum in plena pubertate.⁊ ꝙ ſit ma-
ior.xviij.annis eo quē vult adoptare vt ſit certiſſi-
mū ꝙ poſſet eē pater carnalis.vt pꝫ inſti.de adop.
.§.minorē.lꝫ Pe.de an.h̄ dixit ſufficere ꝙ excedat
in.xiiij.annis.q꞉ tūc pñt generare.ſ nō placet q꞉ vt
dixi lex in ſili reqrit plenā pubertatē.vt in.d.§.mi-
norē.nā multi reperiuntᷣ q̄ nō ſūt puberes in.xiiij.
anno.vt no.in.c.puberes.de deſpon.impu. Et ex
h̄ no.quaſi nouū ꝙ nō dꝫ q̄s admitti ad leuanduꝫ
aliquē de ſacro fonte vt ſit pater ei⁹ ſpūalis niſi pre
cedat ſeu ſit maior baptizādo in.xviij.annis.nā ab
ſonū videtᷣ eū fieri patrē ſpūalē q̄ nō pōt eē carnalᷣ
d.§.minorē. Itē colligo vltra alios.ar.opti.⁊ qua-
ſi in tex.expſſum ꝙ ad ſbam baptiſmi non requiritᷣ
leuās de fonte ſeu ſuſcipiēs de ſacro fonte ſ ſufficit
ipe baptizans.h̄ apte pbatᷣ in eo ꝙ papa arguit de

carnali generatione ad ſpũalem. ⁊ in ſpũalẽ patrez requirit dũtaxat ipſũ baptizantẽ. leuans ꝙ potius interuenit ad ſolẽnitatem actꝰ ꝙ̃ de neceſſitate. ⁊ fuit hoc vt arbitroꝛ introductũ ꝓpt̃ ꝑuulos qui nequeunt rñdere in chatezíſmo. ad h̃. c. ꝑuuli. de cõſe. di. iiij. ſꝫ cathezíſmuꝰ nõ eſt de ſubſtãtia baptiſmi vt in. c. j. s̃. e. ꝓ hoc facit tex. in. c. ꝑxi. a contrario. ¶ Ultĩo no. ꝙ ĩ baptiſmo ñ ſolũ baptizat̃. i. itigit̃ coꝛpus exteriꝰ ſꝫ etiã coꝛpꝰ iteriꝰ. ⁊ illa ablutio q̃ fit exteriꝰ notat ablutionẽ iterioꝛẽ. ⁊ iterioꝛ fit ꝑ ſpiritũ ſanctũ. nã aqua ⁊ verba nil ꝓdeſſent niſi ſpũſſanctꝰ baptizaret interius. in. c. ꝑ aquã. de cõſe. di. iiij. vnde repitur duplex pat̃nitas ⁊ filiatio in baptiſmo. vna exteriꝰ in qua baptizans ẽ pat̃. alia interiꝰ in q̃ ſpũſ ſanctꝰ eſt pat̃. ⁊ iõ oẽs xp̃iani dicunt̃ filij dei. ⁊ int̃ ſe ſunt frẽs ſpũales. q2 habẽt vnũ ⁊ eũdẽ patrẽ ſpiritualẽ in iſta ſcd̃a natiuitate. facit qd̃ no. in. c. ad mẽſam. xj. q. iij. ⁊ per hoc intellige iſtũ tex. in fi. Hic q̃ritur nũquid iudeus debeat indiſtincte admitti ad baptiſmũ. dic ꝙ nõ. nã pꝛimo dꝫ reſtituere ea q̃ extoꝛſit ꝑ vſurariã prauitatẽ ⁊ illicite. vt in. c. iudei. et ibi glo. de cõſe. di. iiij. nõ autẽ tenet̃ relinquere alia licite queſita ſicut multi ſimplices credũt. ꝓ hoc. c. ſicut iudei. j. d̃ iudeis. Itẽ nõ dꝫ baptizari ilico ſed dꝫ aliquo tp̃e differri vt appareat an habeat rectam intentionẽ ⁊ olim fuit ſtatutuꝫ vt ſtaret cathecuminus ꝑ octo mẽſes. vt in. d. c. iudei. ſꝫ poſtea fuit ſtatutũ ꝙ ꝑ. xl. dies tm̃. vt ĩ. c. ne qd̃ abſit. ea. di. multi tñ ⁊ nõ bñ hoc nõ obſeruãt ſꝫ ilico baptizant ſꝫ poſtmodũ quieſcẽte illo caloꝛe ſepe tales redeũt ad vomitũ erroꝛis eoꝝ. ¶ Ultimo q̃ro q̃d ſi aliquis immergat ſeipſum alio dicẽte ego te baptizo nunq̃d ſufficiat. dic ꝙ nõ q2 niſi imergat iſte nõ põt dicere ego te baptizo. Dicit etiã Inno. ꝙ de neceſſitate nõ requirit̃ imerſio ſed ſatis eſt ꝙ baptizans effundat aquã ſuꝑ coꝛpoꝛe baptizandi lauando totũ coꝛpus vel maioꝛem ptẽ vel ſaltẽ caput. dicit etiaꝫ ſufficere ꝙ ſcintilla aque ꝓiecte a baptizante tãgat coꝛpꝰ baptizandi. qd̃ no. licet tutiꝰ ſit vt ſeruet̃ qd̃ pꝛemiſſuꝫ eſt. ſed hoc vltimũ valet ꝓ iſtis infantibꝰ q̃ ſũt multũ debiles vt nõ imergant̃ in aqua necꝫ lauet̃ totũ coꝛpus ne incurrãt periculum moꝛtis.

Non vt appõeres

Ubi deeſt verbũ vel elementũ aque nõ ẽ baptiſmi ſacramentũ. cõis diuiſio. ſcd̃a ibi rũdemus. ¶ Nota pꝛimo duo q̃ requirunt̃ ad ſubſtãtiam baptiſmi. ſ. verba ad hoc inſtituta. de quibꝰ hic. ⁊ in. c. j. s̃. e. itẽ elemẽtũ aque. nõ põt ergo q̃s baptizari in aliquo liquoꝛe. At ex hoc ⁊ ex tex. no. ꝙ vbi plura requiruntur ad ſubſtãtiã actus defectus vnius facit totũ deficere. ꝯcoꝛ. l. ſi vnus. C. de teſti. ¶ Sed quero nunquid in aqua roſata poſſit quis baptizari maxime inſtãte neceſſitate. doc. hic ꝯcludũt ꝙ nõ. ⁊ idem tenuit beatus Tho. rõ q2 xp̃s fuit baptizatus ĩ aqua Iordanis ⁊ ſic in elemẽto. ⁊ iõ nõ ſufficit aliꝰ liquoꝛ. nam xp̃s ſanctificauit nobis aquã in baptiſmo ſuo vt in. c. nũq̃. de cõſe. di. iiij. ⁊ fuit hoc ſacramẽtum inſtitutũ in aqua q2 aqua ẽ igni cõtraria. peccatum ergo cõparat̃ igni. vñ ſicut ignis extinguit̃ ꝑ aquã ita peccatũ ꝑ baptiſmũ. vt. s̃. eo. c. ꝑx. Sed in aqua etiã tranſmutata baptizari põt dũmodo nõ mutet̃ ſpẽs aque ⁊ iõ ĩ lixiuio põt etiã quis baptizari. Itẽ in aq̃ balnei ſulphurei q2 aq̃ eſt lꝫ aliquãtulũ tranſmutata. idẽ dicũt doc. in aq̃ lutoſa. ſecꝰ autẽ ĩ luto. ¶ Ultimo q̃rit̃ de vna q̃õne q̃ fuit de facto quidaꝫ deferẽs puerũ ad baptizãdum ad ecc̃iam valde remotã videns in puero ſignũ moꝛtis nec habens ſecũ aquã ꝓiecit puerũ in vno puteo dicẽdo verba ĩſtituta nũquid iſte puer ſit baptizatus ⁊ ſic poſſit ſepeliri ĩ cimiterio eccl̃iaſtico. quidã lectoꝛ theologie de oꝛdine fratrũ pꝛedicatoꝝ in monte peſſulano dixit ꝙ nõ. ſꝫ vt h̃ refert Abbas ⁊ multe canoniſte illõ fuerũt deteſtati q2 nõ defuit hoc caſu verbũ nec elementũ ſed poſtmodũ ipẽ abbas cõſuluit magiſtrũ ſuũ qui reſpõdit ꝙ nõ erat baptizatus. ⁊ ſic ꝯcoꝛdauit cũ iudicio illiꝰ theologi motus. q2 in baptiſmo requirit̃ nõ ſolũ ſubmerſio ſꝫ etiã eleuatio ab aq̃s ĩ ſignũ reſurrectiõis xp̃i. de cõſe. di. iiij. de trina. ⁊. c ꝓpꝛie. ſed hec rõ apud me nõ cõcludit. q2 vt dixi in c. p̃cedenti de neceſſitate nõ requirit̃ imerſio ⁊ per ꝯſequẽs nec leuatio. vñ crederẽ ꝙ ſi poſſet cõſtare ꝙ puer vixit q̃diu baptiſmꝰ fuit cõpletꝰ ꝙ ſatis dicatur baptizatus ſꝫ q2 potuit p̃decedere ĩ via añq̃ baptizaret̃ poſſit ſuſtẽtari illa opinio.

Licet grecos.

Baptizatos a latinis greci rebaptizare nõ debẽt p̃mittit exoꝛdiũ ⁊ duplicẽ narrat grecoꝝ exceſſuꝫ. ſcd̃o id fieri ꝓhibet. tertio penã imponit. ſcd̃a ibi volẽtes. tertia ibi. ſiquis. ¶ Nota p̃mo ꝙ inter moꝛes ⁊ ritꝰ ẽ dr̃ia. hic enim ponunt̃ iſta vt diuerſa. ⁊ dic ꝙ moꝛes referunt̃ ad illa que ſunt extra ſacra. ⁊ ver. ritus ad ea q̃ ſunt de ſacramentis. ¶ No. ſcd̃o ⁊ tene menti ꝙ eccl̃ia romana põt ⁊ dꝫ de honeſtate veniẽtes nouiter ⁊ redeũtes ad fidẽ tolerare in moꝛibꝰ ⁊ ritibꝰ eoꝝ antiquis hinc ẽ ꝙ multi greci in calabꝛia ⁊ quibuſdã alijs regionibus tolerant̃ in foꝛma baptizandi ⁊ celebrandi ⁊ multis alijs in quibus nobiſcũ nõ cõueniunt. vñ ꝑ iſtã tolerantiã nõ minꝰ ſunt vera eoꝝ ſacramẽta dũmodo intantũ nõ differãt ꝙ deũ in illis offendant. vñ nõ ſũt tolerandi cũ periculo animaꝝ ⁊ cõtra honeſtatẽ eccleſie vl̃is. ⁊ hoc no. facit qd̃ no. gl. in. c. j. in fi. xx. di. ¶ Tertio no. ꝙ greci ⁊ alie nationes debẽt eẽ ⁊ cõſtituere vnũ ouile nobiſcũ. debẽt ꝙ̃ oẽs hoĩes eẽ de ouili xp̃i. nã ipẽ dixit fiet vnũ ouile ⁊ vnus paſtoꝛ. vt habet̃ in euangelio. ꝙ̃ de iure oẽs hoĩes ſunt ſub paſtoꝛe eccleſie. ſ. ſub papa lꝫ d̃ facto nõ valet papa ꝯ̃ multos infideles exercere ſuam ptãtem. de quo vide ꝑ Inno. in. c. ꝙ ſuper his. de voto. ¶ Itẽ nota q2 eccleſia romana eſt mater ⁊ magiſtra oĩuꝫ eccl̃iarum. greci ergo de iure debent recognoſcere papã romanũ in paſtoꝛeꝫ. ꝯcoꝛ. c. ij. ĩ fi. de ſum. tri. ¶ Ultio no. ꝙ rebaptizãs aliqueꝫ ex ſtudio ẽ depoſitione dignꝰ. ¶ Quero hic q̃d ſi baptizans peccat in latinitate. vtputa dicẽdo baptizo te in noĩe p̃ris ⁊ filio. ⁊c̃. Cõcludũt doc. ꝙ baptiſmꝰ cõfert̃ q2 foꝛma intellectualis eſt ſeruata lꝫ nõ quo ad cortice. h̃ ꝓbat̃ ex eo q2 mulieribꝰ p̃mittit̃ baptizare in idiomate vulgari. vñ q̃ſq3 põt baptizare in

idiomate ſuo nec falſa latinitas vitiat dũmodo q̄s
nõ faciat hoc ſcienter aio inducendi nouũ errorem
ſeu nouã formã.vt in.c.ſi nõ ſanctificat.⁊.c.retule
rũt.de cõſe.di.iiij. ¶Itẽ quero quid ſi baptizans
⁊ baptizatus intẽdũt baptizare ⁊ baptizari ſed cre
dunt ꝙ baptiſmus ſolũ proſit ad ſanitatẽ corporis
⁊ nõ aie nunq̄d cõferat verus baptiſmꝰ.doct.ꝙ ſic
ſatis eni ẽ ꝙ ſeruat forma tradita ab eccleſia ⁊ ꝙ iſti
baptizare ⁊ baptizari intendũt. Idẽ dicũt doct.s̄.
c.j.etiã ſi credãt ꝙ baptiſmꝰ ſit vna truſa dũmodo
vt dixi intendant baptiſmũ cõferre q2 ſpũſſanctus
ad formã verboꝝ inuiſibiliter opatur.ꝓ hoc fac q2
cayphas ṗnceps iudeoꝝ ꝓphetizauit nõ ex merito
vite ſed officij ṗtãte.j.q.j.dictum. vñ exq̄ ſeruatur
forma tradita a deo ⁊ ab eccl'ia ⁊ iſti credũt baptiza
re baptiſmꝰ opat ſuũ officiũ.ſecus eẽt vbi baptizãs
nõ intenderet baptizare vel baptizatꝰ baptizari.nã
requirit intentio vtriuſ ꝙ vt no. Inno.s̄.c.j. inten
tio tñ patrini leuantis de fonte ſacro non nocet ſm
doc.hec rõ põt eẽ q2 patrinus nõ baptizat nec req
ritur ad ſubam baptiſmi vt dixi.s̄.c.debitũ. ¶Ul
timo querit quare xp̄s voluit baptizari a Ioanne
cũ baptiſmꝰ cõferat ad remiſſionẽ peccatorum.ipe
eni xp̄s nullo pctõ tenebat cũ fuerit ꝯceptꝰ ſine ſe
mine virili.⁊ ſic nõ erat in eo peccatũ etiã originale
¶So.duplex prima vt impleret oẽm gradũ humili
tatis.tres ſũt eni gradus humilitatis de quibus vi
de ꝑ gl.ſi.in cle.j.de reli.do.⁊ vltimus gradus ẽ vt
q̄s ſupponat ſe minori ita voluit xp̄s ſe ſubijcere io
anni.ſecũdo hoc fecit vt ſanctificaret nobis aquam
de cõſe.di.iiij.nũq̄3.hec no.in.c.ꝑ aquã.ea.di.⁊ in
c.debitũ.s̄.eo.⁊ ex iſtis habetis mãm iſtiꝰ ti.

¶De preſbytero nõ baptizato. Rubrica.

¶Uiſo de baptiſmo q2 aliq̄ ſepe ꝓmouent nõ ba
ptizati ad ordines de quibꝰ dubitari poterat vtru3
eẽnt vere ordinati vel an deberẽt baptizari merito
poſt rubricã ṗcedentẽ ſubijcitur iſta.ſ.de preſbyte
ro nõ baptizato.⁊c.

SI quis. Breue ẽ vel ꝑ alia verba ſumma ſic.
Si nõ baptizatus ordinat ordinis
characterẽ nõ recipit.⁊ hoc ſũmat
c.ſi.j.eo. ¶Nota ꝙ defectus ſacri
baptiſmi impedit impſſionẽ chara
cteris alioꝝ ſacramẽtoꝝ vbi ergo nõ eſt baptiſmꝰ
ibi nõ eſt validũ aliqđ aliud ſacramẽtũ in quo ĩpri
matur character.⁊ hoc q2 baptimꝰ ẽ ianua alioru3
ſacramẽtoꝝ.vt.j.eo.c.ſi. ¶Sed quero qualit po
tuit iſte dephendere ſe nõ eẽ baptizatu3.Sol. forte
fuerat expoſitꝰ ⁊ credebat baptizatꝰ.nũc aũt cõſta
bat ꝑ exponentes ꝙ nõ fuerat baptizatus vel forte
inſtante neceſſitate fuerat baptizatus aſperſiõe ſa
liue.vt.s̄.ti.ꝓxi.in.c.nõ vt.⁊ credebat a parentibꝰ
baptizatus vel quid ſiẽ. ¶Secũdo querit quid ſi
dubitet vtrũ fuerit baptizatꝰ.So.tam reſpectu ba
ptiſmi q̄3 reſpectu ordinis poterit ſeruari qđ habet
in.c.ij.s̄.ti.ꝓxi.ſm hoſti. ¶Ultimo querit quid
ſi iſte nõ vellet de nouo ordinari.dicit Io.an.ꝙ re

manebit laicus ⁊ licet nõ deberet ꝯtrahere matrimo
nium q2 tacite videt vouiſſe continentiam.ar.in.c.
quidã.s̄.de cõuer.ꝯiu.tñ ſi ꝯheret tenet matrimo
niũ cũ illud votũ nõ fuerit ſolẽne ex quo vere nõ re
cipit ſacrũ ordinẽ.vt in.c.j.de voto.li.vj. Et no.ex
hoc dicto ꝙ ad ſolẽnizandũ votũ non ſufficit opi.⁊
credulitas ꝫ oportet ꝙ vere ſubſequat ſacer ordo.
vel ingreſſus religionis.vt in.d.c.j.de voto.li.vj.
Credit tñ hic do.An.iſtum debere cõpelli ad ſuſci
piendũ ordines ꝓpter intentionẽ quã ſemel habu
it.qđ ſatis poſſet admitti.ar.c.qui bona agũt.xvij.
q.j.fac qđ le.⁊ no.s̄.d regu.porrectũ.⁊.c.ſi.j.c.vbi
talis mandat ordinari nec relinquit ꝓprie volũtati.

APoſtolicam. Orari deb3 pro
eo qui credens
ſe baptizatũ ĩ fide xp̄i deceſſit ſine batiſmo
vel aliter ⁊ melius. Omiſſio baptiſmi nõ nocet cre
denti ꝓbabiliter ſe eẽ baptizatũ. primo ponit deci
ſa cõſultatio.ſecũdo reſponſio.ibi vñ.quã ꝓbat du
abus auctoritatibus.prima ibi.lege.ſecũda ibi libe
rum. ¶Nota primo ꝙ peccatũ originale dimittit
nõ ſolũ in baptiſmo fluminis ꝫ etiã in baptiſmo fla
minis.ſ.ſpũſſancti qui q̄dem baptiſmꝰ flaminis mi
niſtrat oĩbus habentibꝰ xp̄i fidem ⁊ nõ contẽnenti
bus baptiſmũ fluminis ſiue excludant a baptiſmo
fluminis ex neceſſitate vt ꝯtingit valẽtiniano.ſiue
ex ignorantia ꝓbabili q2 credebãt ſe eẽ baptizatos
¶Secũdo nota ꝙ decedẽs in fide xp̄iana ꝓſumit
adeptus ſeu adipiſci gaudiũ patrie celeſtis intelli
ge re vel ſpe.nam ſi preſumeret oppoſitũ nõ oraret
ꝓ decedente.vt in.c.ꝓ obeuntibꝰ.xiij.q.ij. ¶Ulti
mo no.ꝙ ꝓ obeuntibꝰ etiã ſacerdotibꝰ debent deo
offerri preces ſpãles in eccleſia ⁊ miſſe celebrari. ¶
Itẽ no.ꝙ dicta Aug'.ſunt approbata ab ipſa eccl'ia
⁊ poſſunt allegari cum dubitat de efficacia ſacroꝝ
⁊ idẽ de opuſculis Ambroſij ⁊ alioꝝ doctoru3 eccle
ſie.de quibus vide tex.in.c.j.de re.⁊ ve.ſancto.li.
vj.⁊.xvj.di.quaſi ꝑ totũ. ¶In glo.j.in ſi.no.glo.
ſingulariter q̄ ſolet multu3 allegari.⁊ dic latꝰ ꝙ ba
ptiſmus fluminis.ſ.quo q̄tidie vtimur ꝓdeſt tam
adultis q̄3 ꝑuulis.vt in.c.maiores.j.rñſo.s̄.ti.ꝓxi.
Baptiſmꝰ flaminis.i.ſpũſſancti q̄ inuiſibiliter ba
ptizat cor interiꝰ.vt in.c.debitum.in.ſi.s̄.ti.proxi.
⁊ in.c.ꝑ aquã.de cõſe.di.iiij.ꝓdeſt adultis tñ qui
in charitate ⁊ fide xp̄iana deceſſerũt.nõ autẽ ꝓdeſt
ꝑuulis q2 cũ ipi nõ ſentiãt nõ hñt xp̄ianam fidẽ nec
charitatẽ.⁊ d iſto baptiſmo potuiſſet ꝓcedere opi.
illoꝝ hereticoꝝ aſſerentiũ ꝑuulis baptiſmu3 nõ ꝓ
deſſe.vt in.d.c.maiores. Baptiſmꝰ ſanguinis ẽ qñ
q̄s occidit ꝓ fide xp̄iana ⁊ iſta fides ꝓdeſt tã adult
q̄3 ꝑuulis ex quo nõ ꝯtẽpſerũt baptiſmũ fluminis.
exemplũ in ſanctis innocẽtibꝰ.latro vero in cruce
nõ fuit baptizatꝰ baptiſmo ſanguinis q2 nõ ꝓ fide
xp̄iana ꝫ ꝓ ſuo merito fuit cruci affixus ꝫ fuit bapti
zatꝰ baptiſmo flaminis ꝓpter fidẽ quã habuit ĩ xp̄o
vt in.c.ſi.de pe.di.vij. ¶In gl.ſi.ibi ventrẽ meum
doleo hoc dicebat ad inſtar mulieris q̄ parit aborti
uũ.nã iſta regeneratio ſpũalis cõparat regenerati
oni carnali.vt i.c.debitũ.s̄.ti.ꝓx. vñ iſte valẽtinia
nus abortiuꝰ erat q2 ſi ꝑuenit ad baptiſmũ fluminis.